

Опис дисципліни	
Назва дисципліни	Географія населення
Статус	вибіркова
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Курс, семестр	2 курс, 4 семестр
Обсяг кредитів, годин (з них: лекційні / практичні)	3,5 кредити, 105 годин (з них 22 год. - лекції, 10 год. - практичні заняття для студентів денної форми навчання)
Підсумковий контроль	диференційований залік
Кафедра, яка забезпечує викладання	географії та геоєкології
Викладач	Маслова Наталія Миколаївна, кандидат географічних наук, старший викладач
Анотація	
Попередня підготовка	Для успішного засвоєння дисципліни студентам знадобляться базові знання, уміння та компетентності, сформовані в процесі вивчення філософії та основ суспільної географії.
Зміст дисципліни	<p style="text-align: center;"><i>Розділ 1. Формування кількості і відтворення населення.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Склад населення.</i></p> <p><i>Тема 1. Географія населення як складова суспільної географії. Предмет, методи, завдання курсу.</i> Поняття «народонаселення». Народонаселення як об'єкт вивчення географічних наук. Характерні риси народонаселення. Об'єкт та предмет дослідження в географії населення. Структура географії населення та її місце в системі наук. Завдання та значення курсу. Методи досліджень в географії населення. Історія розвитку географії населення в світі та Україні.</p> <p><i>Тема 2. Кількість та відтворення населення.</i> Методи обліку населення. Динаміка кількості населення світу. Прогнози Демографічної комісії Фонду народонаселення ООН щодо зміни чисельності населення. Наслідки зростання чисельності населення. Закони і теорії народонаселення. Розподіл населення за континентами та країнами. Поняття «відтворення (природний рух) населення». Демографічні процеси (народжуваність, смертність, природний приріст). Історичні та сучасні типи відтворення населення. Фактори, що впливають на відтворення. Географія типів відтворення населення. Демографічний перехід та його фази. Типи демографічної ситуації. Особливості демографічної ситуації у країнах різного типу. Демографічна політика та її особливості в країнах з різними типами відтворення.</p> <p><i>Тема 3. Міграції населення.</i> Механічний рух населення (міграції). Класифікації міграцій. Причини і мотиви міграцій, їх види. Вплив міграцій на вікову, статеву структуру, етнічний склад та відтворювальні процеси. Основні показники міграційного руху населення. Основні напрямки міграцій в минулому та на сучасному етапі в світі та Україні.</p> <p><i>Тема 4. Якісний склад населення.</i> Статева і вікова структура населення. Типи вікової структури населення. Статеві-вікові піраміди. Особливості статевої та вікової структури населення в різних регіонах та типах країн світу. Сімейна структура населення. Расовий склад населення. Поняття «раси». Великі,</p>

	<p>перехідні, змішані раси. Географія їх поширення. Концепції расоутворення. Расові стовбури. Етнічний склад населення. Поняття «етнос». Атрибутні ознаки та стадіальні типи етносів. Концепції етногенезу. Етнічні процеси. Класифікації етносів. Релігійний склад населення. Типологія релігій. Примітивні, національні, світові релігії та географія їх поширення. Міжрелігійні та міжконфесійні конфлікти. Проблема ісламізації світу.</p> <p><i>Розділ 2. Територіальна організація населення. Трудові ресурси та їх використання.</i></p> <p><i>Тема 1. Територіальна організація населення. Системи розселення та їх географічні форми. Урбанізація. Розселення населення як процес та результат розподілу і перерозподілу населення по території. Фактори розміщення населення. Густота населення. Ареали скупчення населення у світі. Географічні форми розселення та їх поширення. Типи поселень. Міські та сільські поселення. Класифікації міст за людністю, функціями. Урбанізація. Рівень урбанізації. Етапи та стадії урбанізації. Проблеми, пов'язані з урбанізацією. Міські агломерації: моноцентричні та поліцентричні (конурбації). Найбільші агломерації світу. Мегаполіси у світі. Сільське розселення. Сільські поселення, їх типи, людність.</i></p> <p><i>Тема 2. Трудові ресурси та зайнятість населення. Трудові ресурси світу, окремих регіонів. Економічно активне населення. Самодіяльне населення. Зайнятість трудових ресурсів. Освітня та професійна структура населення.</i></p>
<p>Чому це цікаво / чому це треба вчити</p>	<p>Географія населення є однією з чотирьох основних суспільно-географічних дисциплін, інтерес до якої суттєво зріс останнім часом у зв'язку з гуманізацією географічної науки. Знання, уміння та компетентності, отримані в результаті опанування дисципліни знадобляться студентам при вивченні регіональної економічної та соціальної географії, економічної та соціальної географії України та інших суспільно-географічних дисциплін, а також при викладанні тем шкільного курсу географії, в яких вивчається населення світу, окремих регіонів та країн світу. При вивченні курсу студенти знайомляться з особливостями формування кількості населення світу; особливостями процесів відтворення і міграційного руху населення; якісним складом населення; системою розселення, суттю та проявами урбанізації; трудовими ресурсами та особливостями зайнятості населення в регіонах світу. Практична складова курсу дозволить сформувати уміння аналізувати демографічну ситуацію, демографічні процеси, склад населення та систему поселень регіонів та країн. В процесі вивчення курсу виховується повага до представників різних рас, етносів, релігій, соціальних верств населення.</p>
<p>Компетентності</p>	<p>В процесі вивчення дисципліни у студентів формуються такі компетентності:</p> <p><i>Загальні:</i> здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної</p>

	<p>діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.</p> <p><i>Фахові :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність пояснювати закономірності територіальної організації населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах; – здатність проектувати і складати різноманітні тематичні карти, аналізувати інформацію за географічними картами, атласами та іншими картографічними творами, використовувати ГІС-технології в обсязі, необхідному для роботи вчителя географії та вирішення задач, пов'язаних із просторово-розподіленою інформацією в середовищі ГІС; – здатність до системного географічного мислення, критичного сприйняття інформації, розуміння та пояснення основних суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами суспільства.
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<p>Вивчення дисципліни спрямоване на досягнення таких результатів навчання:</p> <p style="text-align: center;"><i>Знання і розуміння</i></p> <p><i>Студент</i> описує суть територіальної організації суспільства; знає та розуміє закономірності територіальної організації населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах.</p> <p style="text-align: center;"><i>Уміння</i></p> <p><i>Студент:</i> географічно мислить, критично сприймає інформацію; пояснює основні суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації; встановлює географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами суспільства; встановлює закономірності територіальної організації населення, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах; складає різноманітні тематичні карти, застосовуючи різні графічні прийоми, аналізує інформацію за географічними картами, атласами та іншими картографічними творами; застосовує ГІС-технології в обсязі, необхідному для роботи вчителя географії та для вирішення задач, пов'язаних з просторово-розподіленою інформацією в середовищі ГІС.</p>
<p>Види навчальної діяльності</p>	<p>Види навчальної діяльності: фронтальна, індивідуальна, групова робота.</p> <p>Види навчальних занять: лекційні та практичні заняття.</p>
<p>Критерії оцінювання</p>	<p><i>Поточне оцінювання</i> здійснюється на практичних заняттях, консультаціях та під час контролю за самостійною роботою студентів. Види робіт студентів, які підлягають поточному контролю: усна та письмова відповідь, презентації, участь у дискусіях, виконання завдань практичних робіт, складання конспектів, тез, підготовка доповіді, повідомлення, реферату,</p>

	<p>виконання тестів, контрольні роботи тощо.</p> <p>При оцінюванні усних відповідей та повідомлень враховується: рівень осмислення навчального матеріалу; рівень сформованості аналітичних вмінь і концептуальних підходів; повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мовлення; використання додаткової літератури; порівняння, зв'язок з практикою, наявність висновків.</p> <p>При оцінюванні практичних робіт <i>враховуються</i>: відповіді при захисті роботи; повнота виконання завдань; правильність та якість виконання завдань; наявність висновків; акуратність в оформленні тощо.</p> <p>При оцінюванні самостійної роботи студентів враховуються: повнота розкриття питання, правильність та якість виконання завдання, наявність посилань на джерела тощо.</p> <p>При оцінюванні контрольної роботи студентів враховуються: повнота розкриття питання, правильність та якість виконання завдання, наявність висновків тощо.</p> <p>При оцінюванні реферату враховуються: ступінь розкриття теми; рівень науковості та доступності тексту; вміння працювати з науковою літературою, систематизувати та структурувати матеріал; наявність авторської позиції, самостійність оцінок і суджень; використання декількох джерел інформації; дотримання вимог до оформлення реферату; вільне володіння матеріалом при захисті.</p> <p>При оцінюванні комп'ютерної презентації враховуються: наявність титульного слайда, на якому зазначено назву доповіді/презентації та відомості про авторів; логічна послідовність слайдів; дотримання вимог до тексту слайдів, графічних об'єктів, оформлення презентації тощо.</p> <p>Підсумкова форма контролю – диференційований залік.</p> <p>Підсумкова семестрова оцінка визначається як сума поточних оцінок, балів за самостійну та контрольні роботи.</p>
--	---